

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Kutseõpetaja õppekava

Katrin Niitvähi
KUTSEKOOLI ÕPETAJATE ARVAMUSED ÕPIKOGUKONDADEST
JA NEISSE KUULUMISEST
Bakalaureusetöö

Juhendaja: õppekava ja õpikogukondade peaspetsialist, õppekavateooria nooremlektor
Maria Jürimäe

Tartu 2025

Resüme

Kutsekooli õpetajate arvamusd õpikogukondadest ja neisse kuulumisest.

Bakalaureusetöö eesmärk oli uurida kutsekooli õpetajate arvamusd ja kogemusd seoses õpikogukondade mõjuga nende professionaalsele arengule. Uuring põhines kvantitatiivsel küsitlusuuringul, mille käigus koguti andmeid 111 õpetajalt üle Eesti. Tulemused näitasid, et enamik õpetajaid hindab õpikogukondi positiivselt, rõhutades koostöö, refleksiooni ja kolleegide toe tähtsust. Samas toodi esile ka ajapuudus ja motivatsioonipuudus kui peamised takistused. Töö toob esile vajaduse juhtkonna toetuse ja piisavate ressursside järele, et soodustada õpikogukondade tõhusat toimimist.

Märksõnad: õpikogukond, kutsekooli õpetajate arvamus, õpetaja professionaalne areng, koostöö mõju, koolikultuur

Abstract

Vocational school teachers' perceptions of professional learning communities and their participation.

The aim of this bachelor's thesis was to examine vocational school teachers' perceptions and experiences regarding the impact of professional learning communities (PLCs) on their professional development. The study utilized a quantitative survey involving 111 teachers across Estonia. The findings revealed that most teachers view PLCs positively, emphasizing the importance of collaboration, reflection, and peer support. However, time constraints and lack of motivation were identified as key barriers. The study highlights the need for administrative support and adequate resources to enhance the effectiveness of PLCs.

Keywords: professional learning community, vocational school teachers' perceptions, teacher professional development, impact of collaboration, school culture

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Õpikogukonna olemus ja tunnused.....	5
1.1 Õpetajate professionaalse arengu toetamine õpikogukondades.....	6
2. Õpikogukondade positiivsed mõjud õpetajate professionaalsele arengule.....	6
2.1 Professionaalne identiteet, enesekindlus ja areng õpikogukondades.....	6
2.2 Parimate praktikate jagamine ja koostöö mõju õpetajate arengule.....	7
2.3 Refleksiooni ja eneseanalüüsi roll õpetaja professionaalses arengus.....	8
3. Õpikogukondade roll õpilaste õpitulemuste parandamisel.....	8
4. Õpikogukondade tõhusust mõjutavad tegurid.....	9
4.1. Juhtkonna roll ja ressursid õpikogukondade toetamisel.....	9
4.2. Demokraatliku koolikultuuri roll õpikogukondade tõhususes.....	9
5. Õpikogukondade väljakutsed ja strateegiad nende ületamiseks õpetajate professionaalse arengu toetamisel.....	10
6. Metoodika.....	11
6.1 Valim.....	11
6.2 Andmekogumismeetod.....	12
6.3 Andmeanalüüs.....	13
7. Tulemused.....	13
7.1 Mida arvavad Eesti kutsekoolide õpetajad õpikogukondadest ja neisse kuulumise eelistest ja miinustest?.....	13
7.2 Kas ja kuidas sõltuvad need arvamusel õpetajate õpikogukonnakogemusest?...	15
8. Arutelu.....	16
Kasutatud kirjandus.....	19
Lisa 1. Küsimustik.....	22
Lisa 2. Tulpdigrammid.....	29

Sissejuhatus

Kiiresti muutavas maailmas on spetsialistide jaoks oluline pidev enesetäiendamine ja elukestev professionaalne areng. Õpetaja ülesanne on toetada õppijaid elukestva õppe teel, mistõttu peaks see põhimõte olema ka õpetaja enda identiteedi lahutamatu osa (Ruijters & Simons, 2020). Samas ei ole üksikud täiendkoolitused alati tõhusad, sest teadmised jäävad rakendamata, kui puudub võimalus neid pikemaajaliselt katsetada ja mõtestada (Sims & Fletcher-Wood, 2021). Uute teadmiste omandamiseks ja praktikasse viimiseks on oluline saada asjatundlikku tagasisidet ning arutada teemakohaseid küsimusi kolleegidega, kes seisavad silmitsi sarnaste väljakutsetega, kuna see toetab kogemuslikku õppimist ja professionaalset arengut (Hord & Sommers, 2008; Wenger, 1998; Admiraal *et al.*, 2021).

Üheks tõhusaks meetodiks õpetajate professionaalse arengu toetamisel on õpikogukondade loomine haridusasutustes (Admiraal *et al.*, 2021). Õpikogukonnad (*Professional Learning Communities*, PLC) keskenduvad kollektiivsele õppimisele, pakkudes õpetajatele võimalust jagada ideid ja lahendusi. Nende eesmärk on toetada nii individuaalset kui ka organisatsioonilist arengut läbi koostöö ja refleksiooni (Tabak & Şahin, 2020; Admiraal *et al.*, 2021).

Õpikogukondade kontseptsioon põhineb laialdastel õppimise ja sotsioloogiliste teooriate kogumitel. Need kogukonnad on eriti vajalikud keerukates ja kiiresti muutuvates tingimustes, kus individuaalsed teadmised ei pruugi olla piisavad kõigi ülesannete ja probleemide lahendamiseks. Õpikogukonnad toetavad sotsiaalkonstruktivistlikku lähenemist, kus teadmiste loomine toimub kogemuste kaudu, rõhutades sotsiaalse suhtluse tähtsust identiteedi ja väärtuste kujunemisel (Barrett, Jones & Kilpatrick, 2003). Konstruktivistlik õpikäsitlus rõhutab teadmiste aktiivset loomist kogemuste kaudu, kus õppijad seovad uut infot juba olemasolevate teadmistega. Oluline on interaktsioon teistega, sest sotsiaalne suhtlus aitab väärtusi, tähendusi ja identiteeti kujundada (Barrett, Jones & Kilpatrick, 2003). Just sellises koostööl põhinevas õpikeskkonnas saavad õpikogukonnad tõhusalt toetada õpetajate professionaalset arengut ning koolikultuuri kujundamist.

Lisaks professionaalse arengu toetamisele aitavad õpikogukonnad vähendada õpetajate isolatsioonitunnet ja pakkuda nii emotsionaalset kui ka professionaalset tuge (Adams *et al.*, 2007). Need kogukonnad loovad keskkonna, kus õpetajad saavad katsetada uusi ideid, analüüsida tulemusi ning ühiselt lahendada tööalaseid väljakutseid.

Käesolev bakalaureusetöö uurib õpikogukondade rolli kutseõpetajate professionaalses arengus ning koolikultuuri kujundamisel kutsehariduse kontekstis. Töö eesmärk on koguda

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 4 andmeid kutsekooli õpetajate kogemuste ja seisukohtade kohta õpikogukondade mõjust nende professionaalsele arengule. Bakalaureusetöö teooria koosneb viiest peatükist. Esimeses peatükis antakse ülevaade õpikogukondade mõistest, olemusest ja peamistest tunnustest. Teine ja kolmas peatükk keskenduvad õpikogukondade rollile õpetajate professionaalses arengus ja õpilaste õpitulemuste parandamisel. Neljandas peatükis analüüsitakse tegureid, mis soodustavad õpikogukondade tööd, ning viies peatükk toob välja takistused, mis nende tõhusat toimimist pidurdavad.

1. Õpikogukonna olemus ja tunnused

Õpikogukond on mitmetahuline kontseptsioon, mida kirjeldavad erinevad autorid ja teooriad mitmekesiste rõhuasetustega. Wenger (1998) defineerib õpikogukonda kui inimeste gruppi, kes jagavad ühiseid huve ja eesmärke ning osalevad regulaarselt teadmiste ja kogemuste vahetuses. Õpikogukonnad toimivad koostöise õppimise keskkondadena, mis toetavad pidevat professionaalset arengut, loovust ja innovatsiooni ning aitavad saavutada paremaid tulemusi nii üksikisiku kui ka organisatsiooni tasandil (Adams *et al.*, 2008).

Selliste kogukondade keskmes on jagatud eesmärgid, mille suunas liikmed ühiselt tegutsevad, tuginedes jagatud väärtustele ja uskumustele. Barrett, Jones ja Kilpatrick (2003) rõhutavad, et õpikogukonnad toetavad konstruktivistlikku õpikäsitlust, kus inimestevahelised suhted ja suhtlemine mängivad olulist rolli väärtuste ja identiteedi kujunemisel.

Õpikogukonnad on seega platvormid, kus jagatakse ideid, kogemusi ja parimaid praktikaid, toetades nii individuaalset kui ka kollektiivset arengut (Hauge, 2019).

Õpikogukondade oluliste tunnuste hulka kuuluvad koostöö, jagatud vastutus ja refleksioonipraktikad. Need aitavad arendada nii osalejate professionaalseid oskusi kui ka kogu kogukonna ühistegevust (Anders *et al.*, 2021). Lisaks on õpikogukondades oluline pidev õppimine ja kollegiaalne areng, mis toimub avatud ja mittehierarhilise suhtluse kaudu. See loob usaldusel põhineva keskkonna, kus liikmed saavad regulaarselt tööalaselt suhelda, jagada teadmisi ja kogemusi ning täiustada oma õpetamispraktikaid (Lopez, 2015; Tabak & Şahin, 2020). Varasemad uuringud on näidanud, et koostöö suurendab kogukonda kuuluvate õpetajate enesekindlust, motivatsiooni ja professionaalset kasvu (Admiraal *et al.*, 2021).

Õpikogukondade struktuur võib varieeruda. Formaalsed õpikogukonnad on selgelt määratletud grupid, mille eesmärk on toetada liikmete professionaalset arengut ja õpilaste õppimist (Admiraal *et al.*, 2021). Mitteametlikud kogukonnad, mis tekivad spontaanselt, pakuvad rohkem paindlikkust ja vabadust ideede vahetamiseks (Grossman, Wineburg &

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises (Woolworth, 2001). Virtuaalsed õpikogukonnad loovad tänapäeva tehnoloogia toel võimalusi ülemaailmseks koostööks, kuid nendega kaasnevad ka uued väljakutsed, nagu tehnilised raskused ja isiklike kontaktide puudumine (Hur & Brush, 2009).

Eestis kasutatakse õpikogukonna mõistet sageli õpiringi sünonüümina (Jürimäe, 2021), kuigi mõned autorid eristavad neid mõisteid, pidades õpikogukondi laiemateks ja püsivamateks, samas kui õpingid keskenduvad konkreetsetele eesmärkidele (Tabak & Şahin, 2020). Käesolevas töös kasutatakse mõisteid sünonüümselt, viidates nii üksikisikute kui ka organisatsioonide arendamisele läbi koostöö ja ühise õppimise. Kokkuvõttes on õpikogukonnad professionaalsete õpetajate jaoks väärtuslikud platvormid, mis aitavad tõhusalt saavutada nii individuaalseid kui ka kollektiivseid eesmärke.

1.1 Õpetajate professionaalse arengu toetamine õpikogukondades

Professionaalne areng on pidev ja mitmekihiline protsess, mis hõlmab nii formaalset õppimist kui ka tööalaseid kogemusi (Ruijters & Simons, 2020). Tänapäeval ei piisa professionaaliks olemisel ainult haridusest ja kutsetunnustustest; oluline on valmisolek pidevaks enesetäiendamiseks ning osalemiseks ühistes praktikates.

Lave ja Wenger (1991) rõhutavad, et õppimine toimub sotsiaalse protsessina kogukonnas osalemise kaudu, kus teadmiste omandamine ja praktiline tegevus on tihedalt seotud. Wenger (1998) täiendab, et selline õppimine toetab professionaalse identiteedi kujunemist, kuna osalemine ühises praktikas loob tähendusi ja kujundab väärtushinnanguid. Day (1999) lisab, et kogukondlik õppimine pakub õpetajatele võimalusi oma kogemuste analüüsimiseks, koostööks ja pidevaks arenguks.

2. Õpikogukondade positiivsed mõjud õpetajate professionaalsele arengule

Õpetajate töökeskkonna ja töörahulolu kujundamisel mängib olulist rolli õpetajate kogukondade tegevus. Need kogukonnad võivad tegutseda erinevate nimetuste all, näiteks professionaalsete õpikogukondade või õpiringidena. Nimetusest hoolimata toovad selliste üksuste regulaarne kohtumine ja ühiselt õppimine kaasa mitmeid positiivseid mõjusid õpetajatele.

2.1 Professionaalne identiteet, enesekindlus ja areng õpikogukondades

Professionaalne identiteet on tihedalt seotud kolme peamise tegevusega: praktikas töötamise, uurimistööga seotuse või selle läbiviimise ning teiste õpetamisega (Ruijters & Simons, 2020).

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 6 Professionaalid õpivad kolmel omavahel kattaval viisil: täiendades (töölaste pädevuste laiendamine, õppides praktikas ja praktika kaudu), laienedes (teoreetiliste teadmiste ja arusaamade arendamine, õppides uurimistöö kaudu ja uurimistööst) ning eksternaliseerides (praktiliste ja teoreetiliste arusaamade viimine elukutse arengusse ja/või meeskondadesse ning organisatsioonidesse) (Ruijters & Simons, 2020).

Kui õpetaja kuulub tõhusalt toimivasse õpiringi, mängib see olulist rolli tema professionaalse enesekindluse suurendamisel. Õpiringis toimub paralleelselt refleksioon oma tegevuse üle (uuriv õpetaja), kogemuste jagamine teistele, st kolleegide õpetamine, ja kolleegidelt õppimine. Turvalises ja toetavas keskkonnas saavad õpetajad jagada oma ideid ja kogemusi, kartmata kriitikat või hukkamõistu. Selline avatud ja toetav õhkkond suurendab õpetajate enesekindlust, andes neile julguse katsetada uusi meetodeid ja lähenemisviise, mis võivad kiirendada nende professionaalset kasvu ja arengut (Adams *et al.*, 2008).

Osalemine õpikogukonnas avaldab tugevat mõju õpetaja professionaalsele identiteedile. Identiteedi kujunemine toimub pideva refleksiooni ja praktika jagamise kaudu, mis aitab õpetajal teadvustada ning arendada oma rolli ja õpetamisstiili (Beijaard, Meijer & Verloop, 2004). Refleksioonipraktikad ja kogemuste jagamine kogukonnas toetavad identiteedi arengut ja soodustavad professionaalset kasvu (Korthagen, 2004).

2.2 Parimate praktikate jagamine ja koostöö mõju õpetajate arengule

Õpikogukonnad soodustavad õpetajatevahelist koostööd, pakkudes võimalust jagada parimaid praktikaid, saada tagasisidet ning täiustada oma õpetamisoskusi igapäevatoõ kontekstis (Hord, 1997; Adams *et al.*, 2008). Selline vastastikune õppimine aitab pidevalt täiustada õpetamisoskusi ja rakendada uusi teadmisi oma igapäevatoõs. Õpetajad saavad ühiselt analüüsida oma praktikat, leida lahendusi keerulistele olukordadele ning jagada tagasisidet ja toetust, mis aitab kaasa nende professionaalsele arengule ja eneseteostusele (Adams, *et al.*, 2008).

Professionaalsed õpikogukonnad loovad keskkonna, kus liikmed tunnevad end vastutavana nii üksteise kui ka kogukonna üldise edu eest. Õpetajad toetavad üksteist, jagavad vastutust ja töötavad ühiste eesmärkide nimel, aidates kaasa individuaalsele ja kollektiivsele arengule (Admiraal, *et al.*, 2021).

Samuti on oluline roll mentorlussuhete arendamisel nooremate ja kogenumate õpetajate vahel. Sellised suhted aitavad tugevdada professionaalset võrgustikku ning pakkuda noortele õpetajatele vajalikku tuge ja juhendamist nende karjääri alguses. Mentorlus ja koostöö õpetajate vahel soodustavad nii professionaalset kasvu kui ka loovust. Kogenumate

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 7 õpetajate juhendamine aitab noorematel kolleegidel paremini kohaneda tööalaste väljakutsetega, pakkudes tuge ja jagades praktilisi ning uuenduslikke lahendusi (Roberts, 2000; Lopez, 2015).

Kogenud ja juba pikka aega koolis töötanud kolleegid omakorda võivad noortelt, äsja ülikooli lõpetanud kolleegidelt saada väärtuslikku infot uue metoodika ja (digi)tehnoloogia kasutamise osas (Jürimäe, 2021).

2.3 Refleksiooni ja eneseanalüüsi roll õpetaja professionaalses arengus

Õpikogukondades osalemine soodustab pidevat refleksiooni ja eneseanalüüsi. Sellistes kogukondades saavad õpetajad regulaarselt hinnata oma õpetamispraktikat, arutada probleemseid aspekte ja leida võimalusi enda ning oma õpetamismeetodite parandamiseks. Refleksioon ja eneseanalüüs aitavad õpetajatel selgemalt mõista oma tugevusi ja nõrkusi, pakkudes suuniseid sihikindlaks tööks nende aspektide kallal, mis vajavad edasist arendamist (Tabak & Şahin, 2020).

3. Õpikogukondade roll õpilaste õpitulemuste parandamisel

Õpikogukondade kaudu arendatud uued õpistrateegiad ja -materjalid avaldavad positiivset mõju ka õpilaste õpitulemustele (Hauge, 2019). Õpetajate professionaalne areng ja suurem enesekindlus kajastuvad tõhusamas ja tulemuslikumas õpetamises, mis toetab õpilaste aktiivset osalemist ja koostööd õppeprotsessis. Õpilased saavad kasu õpetajate täiustatud õpetamisoskustest ning suuremast individuaalsest toetusest, mis omakorda tõstavad õpitulemusi ja arendavad õppijate oskusi (Adams, *et al.*, 2008).

Adams jt (2008) analüüsisid professionaalsete õpikogukondade mõju õpetamispraktikale ja õpilaste õppimisele. Uuring keskendus sellele, kuidas õpikogukonnad mõjutavad õpetajate arengut ning kuidas see kandub edasi õpilaste õppimisele. Uurijad leidsid, et professionaalsed õpikogukonnad parandavad oluliselt õpetamise kvaliteeti ja õpilaste õppimist. Õpetajad saavad üheskoos sügavamalt analüüsida oma õpetamispraktikat, lahendada keerulisi olukordi ning jagada tagasisidet ja toetust, mis aitab kaasa nii õpetajate kui ka õpilaste arengule.

4. Õpikogukondade tõhusust mõjutavad tegurid

Professionaalsete õpikogukondade edukus sõltub mitmest tõhusust toetavast tegurist, millest olulisimad on juhtkonna roll ja demokraatliku koolikultuuri edendamine. Alljärgnevalt käsitletakse neid aspekte täpsemalt.

4.1. Juhtkonna roll ja ressursid õpikogukondade toetamisel

Haridusasutuse juhtkonnal on oluline roll õpikogukondade edukas toimimises. Juhtkond peaks looma vajalikke ressursse ja struktuure, mis soodustavad koostööd ning õpetajate professionaalset arengut. Õpikogukonnad vajavad piisavalt ressursse ja aega, et õpetajad saaksid keskenduda oma erialastele eesmärkidele ja jagada teadmisi kolleegidega.

Juhtkonna toetus ning ressursside tagamine aitavad ületada takistusi, nagu ajapuudus ja usalduse puudumine, mis võivad pärssida õpikogukondade tõhusust. Juhtide aktiivne roll soodustab usalduslikku ja motiveerivat keskkonda, kus õpetajad tunnevad end hinnatuna ning saavad keskenduda oma professionaalsele arengule (Manon, Ruijters & Simons, 2020).

4.2. Demokraatliku koolikultuuri roll õpikogukondade tõhususes

Õpikogukonnad aitavad luua positiivse koolikultuuri, mis toetab koostööd ja professionaalset arengut. Koolikultuur, kus väärtustatakse avatud suhtlust ja teadmiste jagamist, loob õpikogukondadele soodsa pinnase. Usaldus juhtkonna ja kolleegide vahel suurendab õpetajate motivatsiooni ja valmisolekut osaleda õpikogukondade tegevustes, mis omakorda soodustab nende professionaalset kasvu ja arengut (Hauge, 2019).

Lopez (2015) rõhutab koolikultuuri ja professionaalsete õpikogukondade rakendamise olulisust, osutades struktuursete muudatuste mõjule õppimiskultuurile ja koostööle. Lopez juhib tähelepanu suunaja rollile professionaalsete õpikogukondade juurutamisel, tuues esile, kui tähtis on luua ja hoida toetavat õhkkonda. Toetavas keskkonnas saavad õpetajad vabalt jagada oma ideid ja kogemusi ning arendada koostööoskusi.

Andrin (2024) kinnitab, et demokraatlik juhtimisstiil, kus nii õpetajad kui ka õpilased on kaasatud otsustusprotsessidesse, mõjutab positiivselt haridustulemusi. Selline juhtimisstiil arendab kriitilist mõtlemist, sotsiaalseid oskusi ja akadeemilisi saavutusi. Koolides, kus edendatakse kaasavat ja demokraatlikku koolikultuuri, luuakse keskkond, mis kajastub positiivselt nii õpetajate professionaalses arengus kui ka õpilaste õpitulemustes.

Seega on demokraatlik koolikultuur, kus väärtustatakse avatud suhtlust, teadmiste jagamist ja usaldust juhtkonna ning kolleegide vahel, on professionaalsete õpikogukondade

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 9 tõhususe oluline tugisammas. Selline kultuur aitab õpetajatel paremini kohaneda muutuvate haridusnõuetega ning pakkuda kvaliteetset ja mitmekülgset õpet õpilastele.

5. Õpikogukondade väljakutsed ja strateegiad nende ületamiseks õpetajate professionaalse arengu toetamisel

Professionaalsed õpikogukonnad on õpetajate arengule ja kooli tõhususele olulised, kuid nende toimimist võivad takistada erinevad väljakutsed. Haridusasutused peavad leidma viise, kuidas neid takistusi ületada, pakkudes juhtkonna tuge, luues selge struktuuri ja tagades vajalikud ressursid. Kui õpikogukonnad toimivad tõhusalt, pakuvad need õpetajatele võimalusi koostööks, õppimiseks ja professionaalseks kasvuks. Õpetajate teadmiste ja õpetamisoskuste arendamine on kooliarenduse seisukohalt võtmetähtsusega (Anders, 2021). Koolikultuur mängib suurt rolli, kuna see määrab, kui võrd kooli juhtkond toetab muutusi ja teeb vajalikke muudatusi õppekorralduses. Samuti on oluline luua tingimused õpetajate koostööks ja õppimiseks (Adams *et al.*, 2008).

Konfliktid karjäärivõimaluste ja edutamisevõimaluste osas võivad viia selleni, et õpetajad hoiduvad oma ideede jagamisest, kartes, et see võib takistada nende edutamist või tunnustamist. Mõned õpetajad osalevad õpikogukonna tegevustes pindmiselt, vältides osalemist aruteludes ja tegevustes (Adams *et al.*, 2008).

Kuigi õpikogukondadel on palju potentsiaalseid eeliseid, seisavad need silmitsi väljakutsetega, nagu ajapuudus, ressursside nappus ja organisatsioonilised takistused, mis võivad takistada nende efektiivset toimimist. Seetõttu on oluline, et koolid ja haridusasutused toetaksid õpikogukondade arengut, pakkudes neile vajalikku ressursside ja toe baasi (Admiraal *et al.*, 2021).

Kokkuvõttes mängivad õpikogukonnad olulist rolli õpetajate professionaalses arengus ja kogu haridusorganisatsiooni tõhususes. Need aitavad luua positiivset koolikultuuri, kus õpetajad saavad pidevalt õppida ja areneda, pakkudes õpilastele kvaliteetseid õpikogemusi ja paremaid tulemusi. Õpikogukondade edukas toimimine sõltub juhtkonna toest, struktureeritud tegevuskavast ja piisavatest ressurssidest (Ruijters & Simons, 2020; Admiraal *et al.*, 2021). Teaduskirjandus toob esile õpikogukondade/õpiringide potentsiaalsed positiivsed kasutegurid. Ka Eesti kutsehariduses on õpikogukondi rakendatud, kuid nende rakendamise tingimusi ja mõju pole siiani uuritud. Seetõttu on bakalaureusetöö uurimisprobleemiks lünk teadmistes, kuidas õpikogukonnad mõjutavad õpetajate

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 10 professionaalset arengut ja heaolu Eesti kutsehariduse kontekstis. Kuigi õpikogukondade positiivne mõju õpetajate arengule ja heaolule on üldiselt tunnustatud, ei ole piisavalt uuritud, kuidas need toimivad Eestis ja meie kutsehariduses. Töö eesmärk on koguda andmeid kutsekooli õpetajate kogemuste ja seisukohtade kohta õpikogukondade mõjust nende professionaalsele arengule.

Lähtuvalt uurimisprobleemist ja töö eesmärgist on sõnastatud järgmised uurimisküsimused:

1. Mida arvavad Eesti kutsekoolide õpetajad õpikogukondadest ja neisse kuulumise eelistest ja miinustest?
2. Kas ja kuidas sõltuvad need arvamused õpetajate õpikogukonnakogemusest?

Uuring viidi läbi Eesti kutseõpetajate hulgas, kasutades kvantitatiivset meetodit, et mõista Eesti kutseõpetajate vaatenurka õpiringide suhtes.

6. Metoodika

Bakalaureusetöö metoodikaks on kvantitatiivne küsitlusuuring, mille eesmärk on koguda andmeid kutsekooli õpetajate kogemuste ja seisukohtade kohta õpikogukondade mõjust nende professionaalsele arengule. Kvantitatiivne lähenemine võimaldab analüüsida suure hulga osalejate vastuseid ja teha üldistusi uuritava nähtuse kohta (Creswell, 2014).

Küsitlusmeetod valiti, et pakkuda laiaulatuslikku ülevaadet osalejate hoiakutest ja kogemustest (Bryman, 2012). Lisaks koguti küsitluses ka kvalitatiivseid andmeid avatud küsimuste kaudu, mis võimaldavad süveneda individuaalsetesse kogemustesse ja arvamustesse (Laherand, 2008).

Uuring järgib teaduseetika põhimõtteid: osalemine oli vabatahtlik, andmed koguti anonüümselt ning neid kasutatakse ainult teaduslikel eesmärkidel (Denscombe, 2017). Küsimustiku valiidsuse suurendamiseks testiti seda eelnevalt kahe kursusekaaslasega, kes andsid tagasisidet küsimuste selguse ja asjakohasuse kohta (Bryman, 2012). Lisaks toimusid korduvad konsultatsioonid juhendajaga.

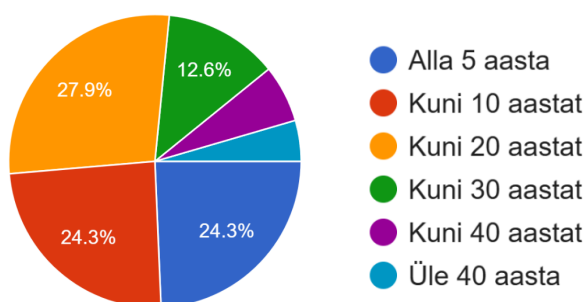
6.1 Valim

Uuringus osales 111 kutsekooli õpetajat üle Eesti. Valim koosnes õpetajatest, kes otsustasid vabatahtlikult uuringus osaleda. Osalejate kaasamiseks kasutati esmalt otsekontakti tuttavate õpetajatega ja koolide õpetajate listide kaudu, kuid need meetodid ei osutunud piisavaks.

Lõpuks saadeti personaalsed e-kirjad, mis osutasid kõige tõhusamaks meetodiks osalejate kaasamisel.

Kuigi otsest infot vastajate soo, vanuse või töökogemuse kohta ei kogutud, võib eeldada, et vabatahtlik osalemine tõi kaasa mitmekesise valimi, mis üldjoontes peegeldab Eesti kutsehariduse õpetajaskonna profiili. Joonis 1 näitab, et uurimuses osalesid varieeruva tööstaažiga õpetajad. Vabatahtliku valimi korral tuleb arvestada, et tulemused ei pruugi olla täielikult üldistatavad kogu õpetajaskonnale (Denscombe, 2017).

Joonis 1. Osalejate tööstaaž.

6.2 Andmekogumismeetod

Andmed koguti veebipõhise küsitluse kaudu (Lisa 1), kasutades Google Forms platvormi, mis võimaldas mugavat ja lihtsat osalemist. Küsimustik sisaldas nii suletud kui ka avatud küsimusi, et saada nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid andmeid (Bryman, 2012). Küsimused keskendusid õpetajate kogemustele õpikogukondades osalemisega, nende hinnangutele õpikogukondade mõjust professionaalsele arengule ning nende valmisolekule osaleda sellistes kogukondades tulevikus. Küsitlus jaotati viieks osaks:

- 1. Taustaküsimused:** küsiti töökohta ja õpetamiskogemuse kohta, et saada ülevaade osalejate pedagoogilisest taustast ning kokkupuutest õpikogukondadega.
- 2. Õpikogukondades osalemise sagedus ja kasulikkus:** uuriti, kui tihti ja millistel eesmärkidel õpikogukondades osaletakse.
- 3. Õpikogukondades esinevad väljakutsed:** kaardistati peamised takistused, nagu ajapuudus, koostöö raskused ja juhtkonna toetuse puudumine.
- 4. Õpikogukondade mõju professionaalsele arengule:** koguti hinnanguid õpikogukondade mõjule professionaalsele arengule.
- 5. Õpikogukondade mõju heaolule ja koolikultuurile:** uuriti sotsiaalse toe ja kolleegidevahelise koostöö tugevdamist.

Lisaks sisaldas küsitlus küsimusi õpikogukondade juhtimise kogemuste kohta, sealhulgas juhtimisoskusi, väljakutseid ja vajadust täiendava juhtimiskoolituse järele. Küsitluse lõpus oli

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 12 avatud küsimus, mis andis osalejatele võimaluse jagada täiendavaid mõtteid või kommentaare. Küsimustik on toodud lisas (Lisa 1).

Küsimustiku ülesehitus tagas, et kogutavad andmed on sisuliselt seotud uurimisküsimustega ning võimaldasid analüüsida õpetajate arvamusi ja kogemusi nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt. Kõik andmed salvestati turvalises keskkonnas, tagades osalejate anonüümsuse ja konfidentsiaalsuse (Denscombe, 2017).

6.3 Andmeanalüüs

Küsitluse käigus kogutud andmeid analüüsiti kahes etapis. Kvantitatiivsed andmed suletud küsimustest töödeldi statistiliselt, kasutades sageduste, protsentide ja keskmiste arvutusi, et anda ülevaade osalejate üldistest hoiakutest ja kogemustest. Skaalaküsimuste vastused analüüsiti, et leida tendentse õpikogukondade mõju hindamisel õpetajate professionaalsele arengule, koolikultuurile ja tunnetatud isolatsiooni vähendamisele.

Avatud küsimuste vastused analüüsiti kvalitatiivselt, rakendades temaatilist analüüsi korduvate teemade, mustrite ja mõtete tuvastamiseks (Creswell, 2014; Denscombe, 2017). Vastuseid kodeeriti, et kategoriseerida õpetajate arvamused õpikogukondade eeliste ja miinuste kohta ning tuvastada kõige sagedamini esile toodud kogemused ja väljakutsed.

Statistiliste ja kvalitatiivsete tulemuste kombineerimine võimaldas esitada terviklikuma ülevaate kutsekoolide õpetajate kogemustest ja arvamustest. Andmeanalüüsis arvestati andmete anonüümsust ja konfidentsiaalsust, et tagada vastajate privaatsus ja andmete usaldusväärsus.

7. Tulemused

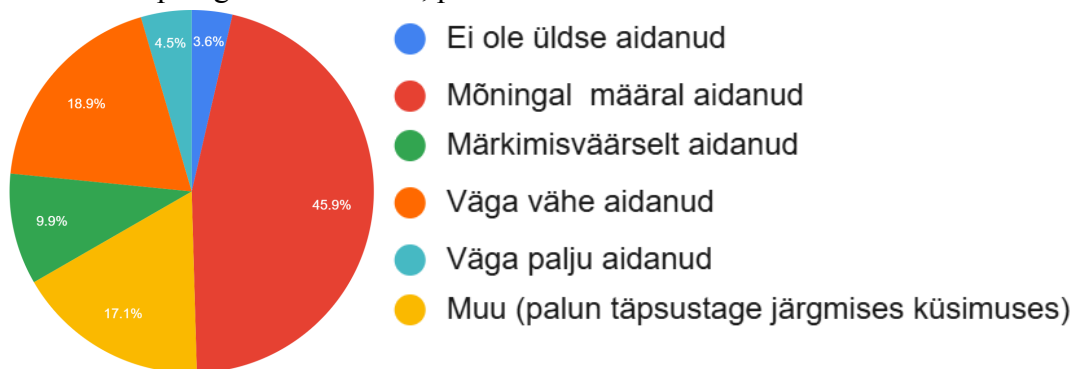
Tulemused esitatakse uurimisküsimuste järgi ning ilmestatakse joonistega, selgitamiseks kasutatakse keeleliselt toimetatud tsitaate, mis on esitatud kaldkirjas.

7.1 Mida arvavad Eesti kutsekoolide õpetajad õpikogukondadest ja neisse kuulumise eelistest ja miinustest?

Enim esile tõstetud eelised on koos väljakutsete ja probleemide arutamine ja lahendamine, teadmiste ja kogemuste jagamine kolleegidega, emotsionaalne ja professionaalne tugi, uute õppemeetodite ning ideede saamine ja õpetamismeetodite täiustamine aitavad kaasa positiivse koolikultuuri loomisele ja vähendasid tunnetatud isolatsiooni õpetajana. Samuti toodi välja õppeainete lõimimist ning üldist mõttemaailma avardamist.

Joonisel 2 on esitatud vastanute arvamused õpikogukondade abist positiivse koolikultuuri loomisel.

Joonis 2. Õpikogukonna eelised, positiivne koolikultuur.

Üks vastanu tõi välja et nende koolis just alustati õpiringiga ja mõjust on vara rääkida.

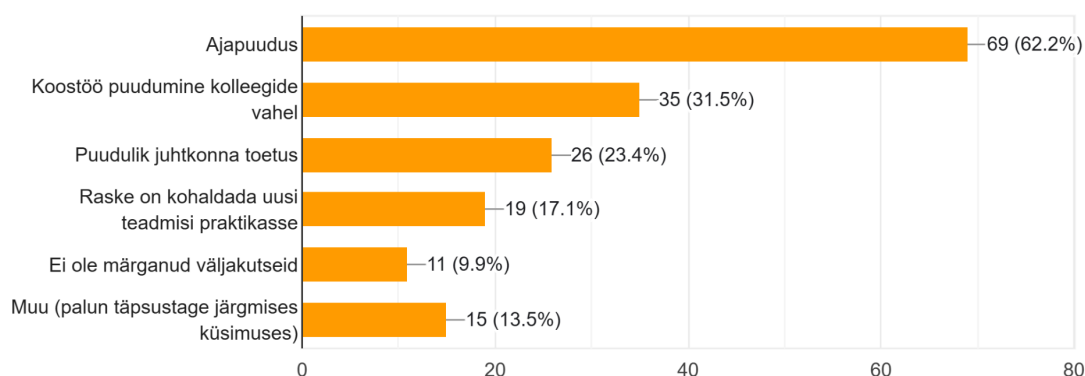
Vastanute hulgas leidis ka õpetajaid, kes ei tea kas nende koolis on õpiring. Joonisel 3 on esitatud vastanute arvamus õpikogukonna toetusele vähendamaks isolatsiooni tunnet.

Joonis 3. Õpetaja tunnetatud isolatsiooni vähendamine.

Joonisel 4 on esitatud vastanute arvamusel õpikogukonda kuulumise miinused.

Joonis 4. Õpikogukonna väljakutsed.

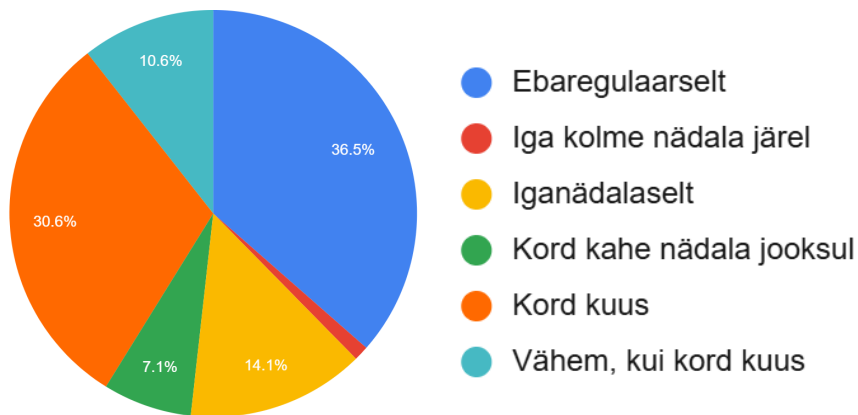

Vastanud töid miinusena välja, et õpetajad ei soovi kogemust jagada (nt õppematerjalid), sest kardavad eksida. Samuti, et keegi peab protsessi vedama ja korraldama.

Meie koolis nimetatakse seda tiimitööks ja selle sissetoomine suurendas ka töömahtu, sest need õppetooli tiimitööd loovad juurde aina uusi ülesandeid.

Joonisel 5 on kujutatud uuritavate osalemise sagedus oma kooli õpikogukondades, mida saab seostada eelmainitud ajapuuduse väljakutsega.

Joonis 5. Õpikogukondade kohtumiste sagedus.

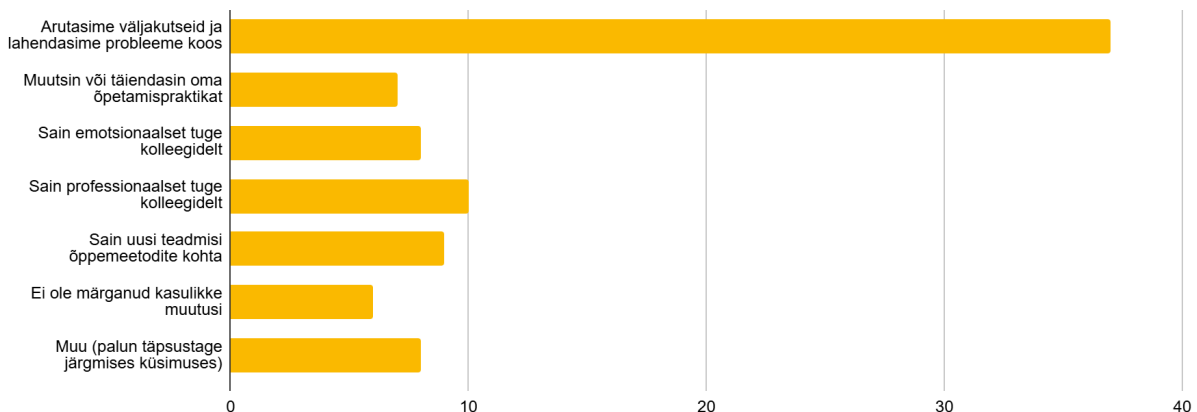

7.2 Kas ja kuivõrd sõltuvad need arvamsed õpetajate õpikogukonnakogemusest?

Õpetajad, kes osalesid regulaarselt õpikogukondades, hindasid õpikogemuse mõju professionaalsele arengule ja koolikultuurile kõrgemalt (hinnangud 4–5 skaalal 1–5). Samas osalejad, kellel puudus õpikogukondade kogemus, ei osanud sageli nende mõju hinnata või hindasid mõju väikeseks. Õpetaja arvamsed sõltusid kogemuse sügavusest.

Joonis 6 näitab, kuidas jaguneb uuritavate õpikogemus.

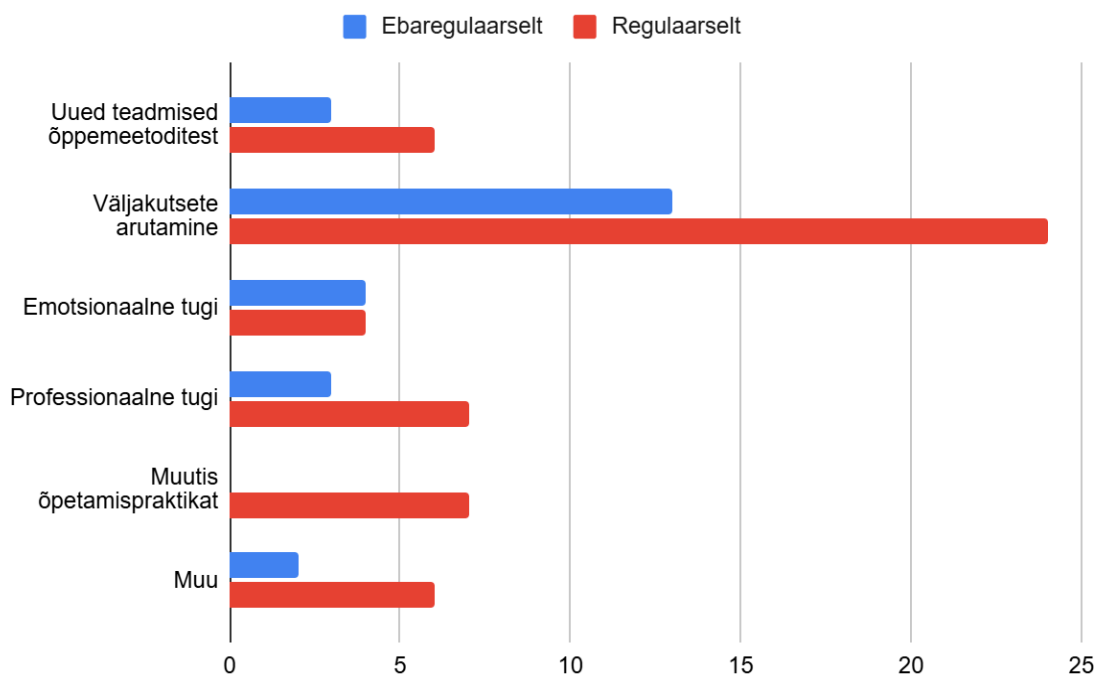
Joonis 6. Uuritavate õpikogemuste jagunemine

Joonis 7 näitab, kuidas hinnangud (skaalal 0-5) varieeruvad vastavalt osalemise sagedusele.

Joonis 7. Uuritavate kogemuse ja kohtumiste sagedus

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 15

Regulaarsed osalejad tõid sagedamini esile praktilisi eeliseid, nagu õpetamispraktika muutmine ja täiendamine. Seevastu harvad või ebaregulaarset osalust maininud õpetajad märkisid rohkem väljakutseid, eriti ajapuudust ja madalat kaasatust ning leidsid professionaalset tuge kolleegidelt.

Uut infot selle kohta, kuidas õpetajad ise oma rahatarkust rakendavad ning kuidas nad õppetunde läbi viivad. -Osaleja grupist "vähem kui kord kuus"

Samuti tõid mõned vastajad esile, et kõik valikud olid toetatud ning mainiti ka lõiminguid.

Lisas 2 on tulpdiagrammid, kus on esitatud õpetajate hinnangud neljas kategoorias: professionaalse arengu toetamine, õpetamismeetodite muutmine, tunnetatud isolatsiooni vähendamine ja positiivse koolikultuuri loomine. Vastajad on jaotatud nelja gruppi: õpetajad, kel puudub kogemus, kes on osalenud ebaregulaarselt, kes on osalenud regulaarselt ning vastajad, kelle vastus oli ebaselge.

8. Arutelu

Bakalaureusetöö eesmärk oli koguda andmeid kutsekooli õpetajate kogemuste ja seisukohtade kohta õpikogukondade mõjust nende professionaalsele arengule. Siin peatükis arutletakse olulisemate uuringutulemuste üle, võrreldes saadud tulemusi varasemate uurimuste ja teoreetiliste käsitlustega. Samuti antakse ülevaade töö kitsaskohtadest, praktilisest väärtusest ja soovist edasisteks uuringuteks.

Esimese uurimisküsimuse *Mida arvavad Eesti kutsekoolide õpetajad õpikogukondadest ja neisse kuulumise eelistest ja miinustest?* analüüs näitas, et enamik

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 16 vastanuid hindab õpikogukondi positiivselt. Peamiste eelistena tõsteti esile väljakutsete arutamine, uute õpetamismeetodite omandamine ning kolleegidepoolne tugi. Kvantitatiivsed andmed näitavad, et 78% vastanutest hindasid õpikogukondi positiivselt, mis on kooskõlas Admiraali jt (2021) uuringu tulemustega, milles rõhutatakse õpikogukondade rolli professionaalse kasvu toetamisel. Siiski toodi esile ka takistusi, nagu ajapuudus ja motivatsioonipuudus, mis vähendavad osalemise tõhusust. Need tulemused viitavad, et ajapuudus on seotud juhtkonna ja ressursside ebapiisavast toetusest, rõhutades vajadust parandada organisatsioonilist tuge ja optimeerida ressursijaotust.

Teise uurimisküsimuse *Kas ja kuivõrd sõltuvad need arvamused õpetajate õpikogukonnakogemusest?* tulemused näitavad selgeid erinevusi sõltuvalt osalemise sagedusest. Õpetajad, kes osalesid regulaarselt, hindasid õpikogukondade mõju oluliselt kõrgemalt võrreldes nendega, kes osalesid harvemini või kellel puudus üleüldse osalemiskogemus (Lisa 2). Need leiud kinnitavad Hord jt (2008) ja Wenger (1998) teooriaid, mis rõhutavad, et koostöine osalemine aitab kaasa kogemuste sügavamale refleksioonile ja õpetamispraktika täiustamisele.

Tulemused on kooskõlas varasemate uuringutega, mis näitavad, et õpikogukonnad aitavad tõsta õpetajate motivatsiooni ja koostöövalmidust (Lopez, 2015; Admiraal jt, 2021). Samas tõid Eesti kutsekoolide kontekstis esile kerkinud väljakutsed, nagu õpetajate soovimatus jagada õppematerjale ja tajutud lisatöökoormus, esile vajaduse täiendavate uuringute järele. Sellised eripärad võivad peegeldada Eesti või laiemalt Ida-Euroopa haridussüsteemi kultuurilisi ja organisatsioonilisi erisusi, mis mõjutavad õpikogukondade toimimist.

Tulemused viitavad, et õpikogukondade edukus sõltub olulisel määral juhtkonna toest ja piisavate ressursside kättesaadavusest. Eelkõige on vajalik aja eraldamine ning struktureeritud kohtumiste korraldamine, mis võimaldaks õpetajatel keskenduda sisulisele tööle. Haridusasutused võiksid arendada koolitusi ja juhendmaterjale, mis toetavad õpikogukondade loomist ja juhtimist. Samuti on oluline koolikultuuri arendamine: demokraatlik ja toetav keskkond võiks julgustada õpetajaid jagama kogemusi ilma hirmuta kriitika ees.

Tulemuste piiranguna võib välja tuua valimi suuruse ja vabatahtlikkuse alusel osalemise, mis võib mõjutada tulemuste üldistatavust. Tulemused peegeldavad eelkõige osalejate subjektiivseid arvamusi, mistõttu ei saa neid üldistada kõigile Eesti kutsekoolide õpetajatele. Samas on töö tugevuseks nii kvantitatiivsete kui ka kvalitatiivsete andmete

Kutsekooli õpetajate arvamsed õpikogukondadest ja neisse kuulumises 17 kombineerimine, mis andis terviklikuma ülevaate õpikogukondade toimimisest. Lisaks tõi uurimus esile mitmeid praktilisi soovitusi, mis aitavad õpikogukondade tõhusust parandada.

Töö teemast lähtuvalt oleks soovitatav uurida organisatsiooniliste ja kultuuriliste tegurite mõju, kuna see aitaks paremini mõista, millised strateegiad toetavad õpikogukondade tõhusust Eesti haridussüsteemis. Samuti oleks oluline analüüsida, kuidas erinevused ainevaldkondades mõjutavad õpikogukondade rakendamist ja nende edu. Edasised uurimused võiksid keskenduda ka õpikogukondade mõjule õpilaste akadeemilistele tulemustele ja õpetajate töörahulolule.

Bakalaureusetöö uurimus kinnitab, et õpikogukonnad on tõhusad õpetajate professionaalse arengu ja koolikultuuri kujundamise vahendid. Siiski vajavad nende edukus ja jätkusuutlikkus tugevat juhtkonna toetust ning süsteemset lähenemist.

Tänuõnad

Tänan oma juhendajat Maria Jürimägi toetuse ja nõuannete eest. Tänan uurimuses osalejaid.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et käesoleva lõputöö olen koostanud iseseisvalt ning korrektselt viidanud teiste autorite ja toetajate panustele. Töö on koostatud vastavalt Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetele ning järgib häid akadeemilisi tavasid.

Katrin Niitvähi

/allkirjastatud digitaalselt/

kuupäev 09.01.2025

Kasutatud kirjandus

- Adams, A., Ross, D., & Vescio, V. (2008). A review of research on the impact of professional learning communities on teaching practice and student learning. School of Teaching and Learning, University of Florida, 2403 Norman Hall, P.O. Box 117048, Gainesville, FL 32611-7048, USA.
- Admiraal, W., De Jong, L., Emmelot, Y., Schenke, W., & Sligte, H. (2021). Schools as professional learning communities: what can schools do to support professional development of their teachers?. *Professional development in education*, 47(4), 684-698.
- Alexandrou, A., Hodge, A., & Margolis, J. (2014). The teacher educator's role in promoting institutional versus individual teacher well-being. *Journal of Education for Teaching*, 40(4), 391-408. <https://doi.org/10.1080/02607476.2014.929382>
- Anders, J., Cottingham, S., Fletcher-Wood, H., Herwegen, J. V., O'Mara-Eves, A., Sims, S., & Stansfield, C. (2021). What are the Characteristics of Effective Teacher Professional Development? A Systematic Review and Meta-analysis. Ambition Institute
- Aus, D., Eisenschmidt, E., & Oppi, P. (2021). Õpiring kui õpetajate professionaalne õpikogukond koolis. Juhendmaterjal õpiringide käivitamiseks koolis. Tallinna Ülikool.
- Awang, H., Jafar, M. F., Mohamad Zain, F., & Mohd Yaakob, M. F. (2022). Disentangling the Toing and Froing of Professional Learning Community Implementation by Reconnecting Educational Policy with School Culture. *International Journal of Instruction*. <https://doi.org/10.29333/iji.2022.15218a>
- Barrett, M., Jones, T. & Kilpatrick, S. (2003). *Defining Learning Communities* (Discussion Paper D1/2003). CRLRA Discussion Paper Series. ISSN 1440-480X. University of Tasmania, CRLRA.
- Beilmann, M., Soo, K., & Valk, A. (2023). Vaimne heaolu ja tervis õpikeskkonnas. Eesti inimarengu aruanne. Eesti Teadusagentuur, Soome Teaduste Akadeemia grantidest.
- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods*. Oxford University Press.
- Coenen, L., Hondeghem, A., & Schelfhout, W. (2021). Networked Professional Learning Communities as Means to Flemish Secondary School Leaders' Professional Learning and Well-Being.
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods*

Approaches. Sage Publications.

Day, C. (1999). *Developing teachers: The challenges of lifelong learning*. Falmer Press.

Denscombe, M. (2017). *The Good Research Guide: For Small-Scale Social Research Projects*. McGraw-Hill Education.

Haapaniemi, J., Malin, A., Palojoiki, P., & Venäläinen, S. (2020). Integrative Teaching in Finnish Schools: Autonomy and Collaboration Among Teachers. *Journal of Curriculum Studies*, 72(4), 557-560.

<https://doi.org/10.1080/00220272.2020.1759145>.

Hauge, K. (2019). Teachers' collective professional development in school: A review study. *Cogent Education*, 6(1619223). <https://doi.org/10.1080/2331186X.2019.1619223>

Hord, S. M., & Sommers, W. A. (2008). *Leading professional learning communities: Voices from research and practice*. Corwin Press.

Jürimäe, M. (2020). Distsantsilt targemaks: professionaalne õpikogukond - kellele ja milleks. Distsantsilt targemaks: professionaalne õpikogukond - kellele ja milleks www.youtube.com

Krull, E. (2021). Kuidas saada tarku ja häid õpetajaid ehk mida teha, et õpetajaamet oleks populaarsem? Tartu Ülikool.

Laherand, M. L. (2008). Kvalitatiivne uurimisviis. *Tallinn: OÜ Infotrikk*, 384.

Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*. Cambridge University Press <https://doi.org/10.1017/CBO9780511815355>

Lopez, J. (2015). *Professional Learning Communities and School Culture: A Case of Study in District-Wide Implementation of a PLC*.

Ratner, C. (2013). Macro Cultural Psychology: Its Development, Concerns, Politics, and Direction. In *Advances in Culture and Psychology* (Vol. 3, Chapter 6).

Ruijters, M. C. P., & Simons, P. R. J. (2020). Professionalismi, õppimise ja identiteedi kontseptsioonide sidumine. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri*, 8(2), 32–56. <https://doi.org/10.12697/eha.2020.8.2.02b>

Sisask, M., & Värnik, A. (2023). Eesti inimarengu aruanne. Eesti arengut viib edasi vaimselt terve rahvas. Eesti Teadusagentuur, Soome Teaduste Akadeemia grantidest.

Sotsiaalministeerium. (2023). *Vaimse tervise tegevuskava 2023–2026*. <https://www.sm.ee>

Skvoretz, J., Kappelman, K., Marcy, A., McAlpin, J. D., Lewis, J. E., Ziker, J. P., Mertens, K., Earl, B., Shadle, S. E., Couch, B. A., Feola, S., Prevost, L. B., Lane, A. K., Whitt, B., & Skvoretz, J., Gates, A. Q., Kessler, A., & Weiss, T. M. (2023). *Social*

Networks and Educational Reform in STEM: The Relationship Between Teaching and Research Networks in a University Setting. *Journal of Higher Education*, 94(3), 399-422.

Taimalu, M., Uibu, K., Luik, P., Leijen, Ä., & Pedaste, M. (2020). Õpetajad ja koolijuhid väärtustatud professionaalidena. OECD Rahvusvahelise õpetamise ja õppimise uuringu TALIS 2018 tulemused 2. osa. Tallinn.

Tabak, H., & Şahin, F. A. T. İ. H. (2020). Investigating the relationship between school effectiveness, professional learning communities, school culture and teacher characteristics. *Education Reform Journal*, 5(2).

Tayag, J. R. (2020). Professional Learning Communities in Schools: Challenges and Opportunities. *Universal Journal of Educational Research*, 8(4), 1529-1534. <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.080446>.

Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning, and identity*. Cambridge University Press.

Lisa 1. Küsimustik

Millises kutsekoolis te töötate? *

Your answer

Kui kaua olete olnud õpetaja? *

- Alla 5 aasta
- Kuni 10 aastat
- Kuni 20 aastat
- Kuni 30 aastat
- Kuni 40 aastat
- Üle 40 aasta

Kas te olete osalenud õpetajate õpikogukonnas (õpiringis, praktikakogukonnas)? *

- jah
- ei
- ei oska öelda

Kas osate praegu oma kooli õpikogukonnas (õpiringis, praktikakogukonnas)? *

- Jah
- Ei
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Kui jah, siis kui sageli kohtuvad teie kooli õpikogukonnad?

- Iganädalaselt
- Kord kahe nädala jooksul
- Iga kolme nädala järel
- Kord kuus
- Vähem kui kord kuus
- Ebaregulaarselt

Milliseid kasulikke kogemusi olete õpikogukondades osalemisest saanud? *

- Sain uusi teadmisi õppemeetodite kohta
- Arutasime väljakutseid ja lahendasime probleeme koos
- Sain emotsionaalset tuge kolleegidelt
- Sain professionaalset tuge kolleegidelt
- Muutsin või täiendasin oma õpetamispraktikat
- Ei ole märganud kasulikke muutusi
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Milliseid väljakutseid olete õpikogukonnas kohanud? (Võite valida mitu vastust) *

- Ajapuudus
- Koostöö puudumine kolleegide vahel
- Puudulik juhtkonna toetus
- Raske on kohaldada uusi teadmisi praktikasse
- Ei ole märganud väljakutseid
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Kas tunnete, et osalemine õpikogukonnas on aidanud kaasa teie professionaalsele arengule? *

- Jah, väga palju
- Mõningal määral
- Ei ole märganud suurt mõju
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Kuidas on õpikogukondade töö mõjutanud teie õpetamismeetodeid? *

- Olen muutnud oma õpetamisstiili
- Olen lisanud uusi tehnikaid ja meetodeid
- Ei ole muutusi
- Ei ole osalenud piisavalt
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Kas tunnete, et õpikogukonnad on aidanud kaasa positiivse koolikultuuri loomisele? *

Palun valige skaala 1–5, kus 1 tähendab "ei ole üldse aidanud" ja 5 tähendab "on väga palju aidanud"

- Ei ole üldse aidanud
- Väga vähe aidanud
- Mõningal määral aidanud
- Märkimisväärselt aidanud
- Väga palju aidanud
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Kas õpikogukonnad on aidanud vähendada teie tunnetatud isolatsiooni õpetajana? *

Palun valige skaala 1–5, kus 1 tähendab "ei ole üldse aidanud" ja 5 tähendab "on väga palju aidanud".

- Ei ole üldse aidanud
- Väga vähe aidanud
- Mõningal määral aidanud
- Märkimisväärselt aidanud
- Väga palju aidanud
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Millised on teie arvates suurimad eelised õpikogukonnas osalemisel? *

(Vastusevariandid avatud, näiteks: teadmiste jagamine, kolleegide tugi jne.)

Your answer

Kas ja millised on teie arvates õpikogukondades osalemise miinused? *

Your answer

Kas te sooviksite, et õpikogukonnad oleksid teie koolis rohkem regulaarsed? *

- Jah
- Ei
- Olen rahul praeguse olukorraga

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsusta.

Your answer

Mida soovitate õpikogukonnas osalejale?

Your answer

Mida soovitate õpikogukonna korraldajale?

Your answer

Kas olete õpikogukonda juhtinud? *

- Jah
- Ei

Kui tihti olete õpikogukonda juhtinud?

- Üks kord
- Korduvalt
- Olen pidevalt õpikogukonna juht
- Ei ole juhtinud

Milline oli teie peamine roll õpikogukonna juhtimisel?

- Arutelude juhtimine
- Eesmärkide seadmine ja jälgimine
- Toetava ja avatud õhkkonna loomine
- Uute teadmiste ja ideede loomine
- Uute teadmiste ja ideede jagamine
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Milliseid juhtimisoskusi peate oluliseks õpikogukonna edukaks juhtimiseks?

Your answer

Milliseid väljakutseid olete kogenud õpikogukonna juhtimisel? (Valige kõik, mis sobivad).

- Ajakorraldus ja kohtumiste sagedus
- Erinevad arvamused ja konfliktide lahendamine
- Madal osalejate aktiivsus
- Eesmärkide seadmine ja neile keskendumine
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kui vastasid eelnevalt muu, siis palun täpsustage.

Your answer

Kas tunnete, et vajaksite täiendavat koolitust või toetust õpikogukonna juhtimiseks?

- Jah kindlasti
- Ei, praegused oskused on piisavad
- Oleneb olukorrast ja kogukonna vajadustest
- Muu (palun täpsustage järgmises küsimuses)

Kuidas on õpikogukonna juhtimine mõjutanud teie professionaalset arengut?

Your answer

Kas osalejad annavad teile tagasisidet teie juhtimise kohta?

- Jah, vahel
- Ei ole saanud otsest tagasisidet

Milline on olnud õpikogukonna juhtimise kõige suurem kasu teie enda jaoks?

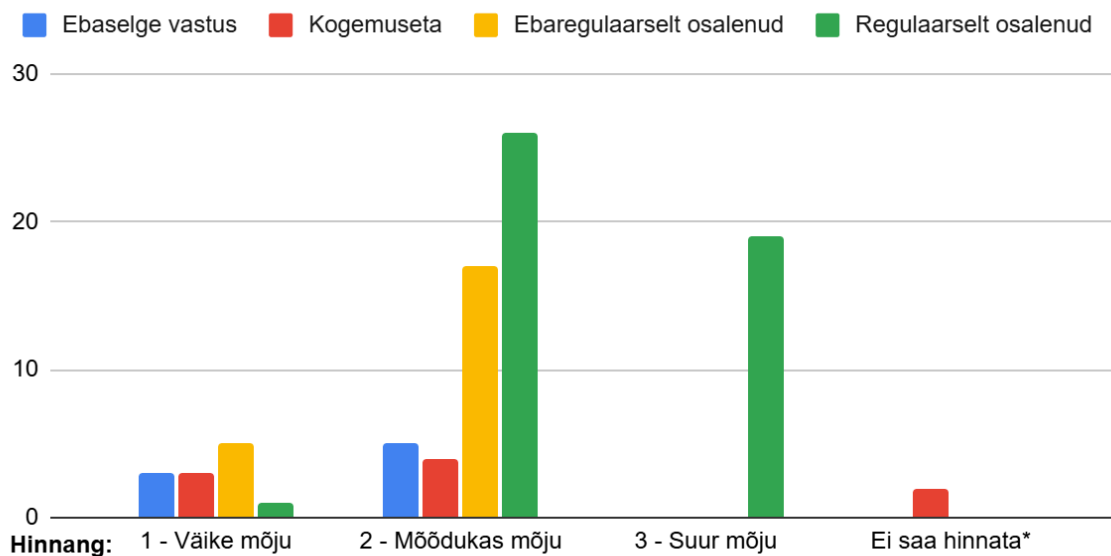
Your answer

Kas on veel midagi, mida sooviksite lisada või jagada õpikogukondade kohta?

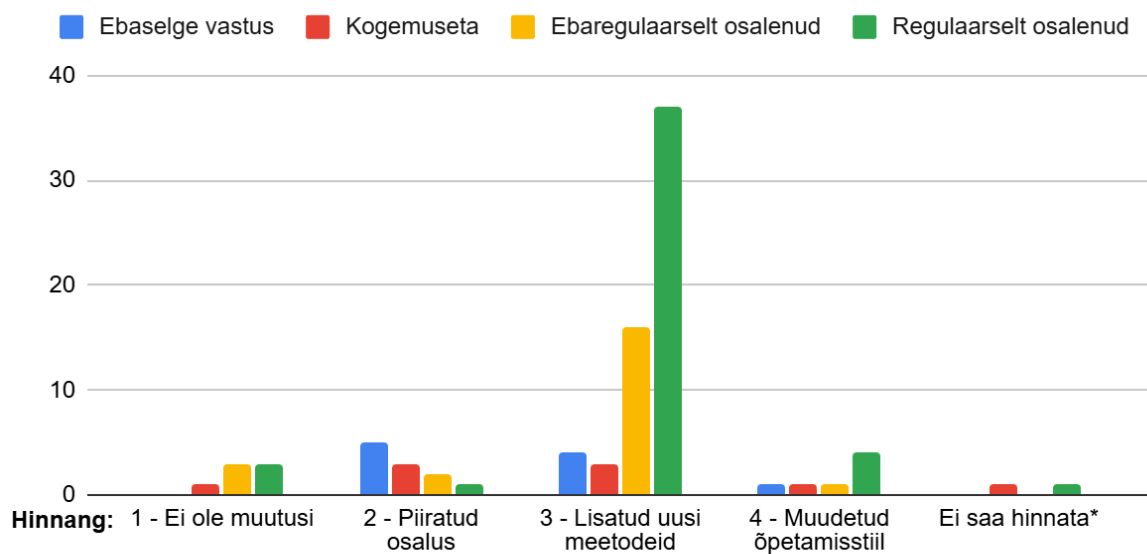
Your answer

Lisa 2. Tulpdiagrammid

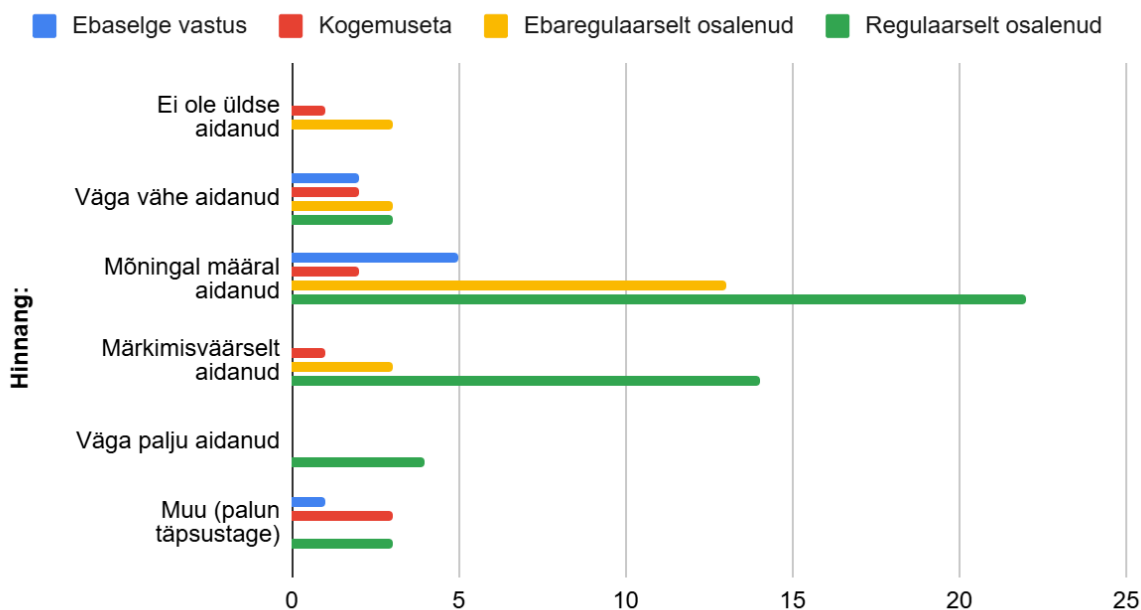
Õpikogukonna mõju professionaalsele arengule

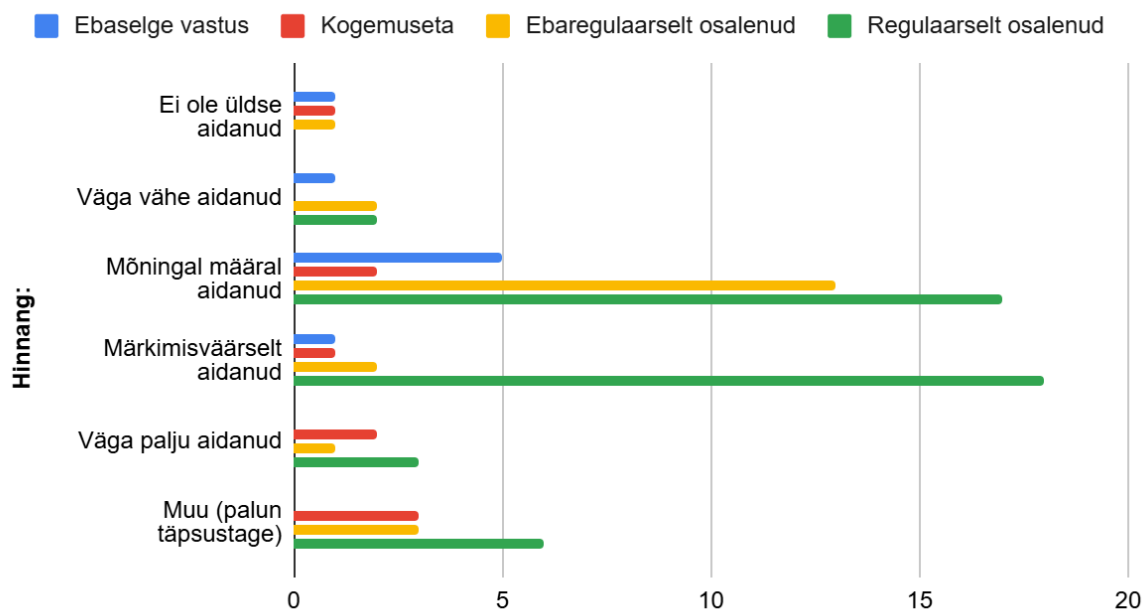
Õpikogukonna mõju õpetamismeetoditele

Õpikogukonna mõju positiivse koolikultuuri loomisele

Õpikogukonna mõju tunnetatud isolatsiooni vähendamisele

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Katrin Niitvähi,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Kutsekooli õpetajate arvamusel õpikogukondadest ja neisse kuulumisest“, mille juhendaja on Maria Jürimäe, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Katrin Niitvähi

09.01.2025